

Motion till riksdagen

1985/86:Sk278

Gunnar Björk i Gävle m. fl. (c)

Skatteavdraget för underhållsbidrag till barn

Avdrag för underhåll

I Sverige upplöses årligen omkring 21 000 äktenskap. I ungefär 13 000 av de upplösta äktenskapen finns barn under 18 år. För sådana skilsmässor gäller lagstadgad familjerättslig underhållsskyldighet för den förälder som ej får vårdnaden om barnen. Skyldigheten gäller formellt tills dess barnet fyller 18 år. I praktiken utbetalas ofta underhåll till barnet tills dess det genomgått gymnasieutbildning, dvs. till 19 eller 20 års ålder.

Underhållsbidragen är, i de fall indexklausul ej finns i avtal eller dom, värdebeständiga enligt lag. Fr. o. m. 1983 sker omräkningen av underhållsbidragen den 1 februari varje år om basbeloppet med minst 5 % över- eller understiger det basbelopp som låg till grund för senaste ändring.

För en underhållsskyldig, som fick sitt underhåll bestämt 1979, har dessa uppräkningsar inneburit en total ökning av underhållsbeloppets storlek med 40 %.

Den underhållsskyldige har rätt till avdrag från beskattningsbar inkomst. Rätten är dock begränsad till viss del av underhållet, för närvarande maximalt 3 000 kr. per barn och år. Under 1980-talet har ingen ändring skett beträffande avdragsbeloppets maximala storlek.

Indexreglerade avdragsrätten

Det råder stor politisk enighet om skyddet för barnets rätt, liksom om nödvändigheten att trygga barnfamiljernas ekonomiska möjligheter. En möjlighet att återställa de underhållsskyldigas betalningsförmåga vore naturligtvis att återställa avdragen till det värde de hade vid 1980-talets ingång.

I nuvarande statsfinansiella läge ter sig därför en sådan åtgärd kanske inte möjlig att genomföra. Däremot borde det vara möjligt att införa en indexreglering av avdragsbeloppen för underhållsskyldiga. Denna reglering bör därvid följa den årliga förändringen i underhållsbeloppen, sådana dessa regleras i lag (SFS 1966:680).

Följderna av nuvarande regler

För den som 1979 blev underhållsskyldig och därvid ålades att betala maximalt underhåll om 750 kr. i månaden för varje barn har underhållsbidra-

get fram till 1985 ökat till 1 050 kr. per barn och månad. Den som är underhållsskyldig för ett barn har alltså fått en årlig höjning som nu uppgår till 3 600 kr. För två barn är ökningen 7 200 kr., och för tre barn 10 800 kr.

Denna ökning om 40 % är visserligen lägre än uppgången i konsumentprisindex under perioden 1980–1985, men den underhållsskyldige befinner sig trots detta i ett sämre läge än vid 1980-talets ingång.

För det första har de flesta inkomsttagare fått vidkännas reallönesänknin-
gar. För det andra har 1980-talets stora skattereform inneburit att värdet av
avdragen för underhållsbidrag maximerats till 50 %. Den som 1979 ålades
maximalt underhållsbidrag torde regelmässigt ha haft en 75-procentig
marginalskatt. Ett avdrag på 3 000 kr. gav då en skattelindring på 2 250 kr.
Efter skattereformen är värdet av denna skattelindring 1 500 kr.

Totalt har således en maximalt underhållsskyldig för två barn förlorat
1 500 kr. i underhållskraft enbart på skattereformen. Hur stor försämringen i
underhållskraft blivit till följd av reallönesänkningen är naturligtvis svårare
att bedöma. Sammantaget innebär detta, att den underhållsskyldige förlorat
i underhållskraft under 1980-talets första hälft.

För de underhållspliktiga och för de ekonomiskt ofta hårt trängda
skilsmässofamiljerna skulle en reform vara ytterst betydelsefull. Den skulle
göra de underhållspliktiga mera betalningskraftiga, och göra det möjligt att
ge ekonomiskt stöd och stimulans till barn också utöver lagstadgade
underhållsbidrag. Från olika utgångspunkter vore detta av stort värde.

Hemställen

Med hänvisning till det ovan anförda föreslås

att riksdagen beslutar om ändrade regler rörande avdrag för
underhållsbidrag till barn så att avdraget indexregleras på sådant sätt
att det följer den årliga uppräknings av underhållsbidraget.

Stockholm den 24 januari 1986

Gunnar Björk (c)
i Gävle

Lars Johansson (c)

Pär Granstedt (c)

Gunnel Jonäng (c)

